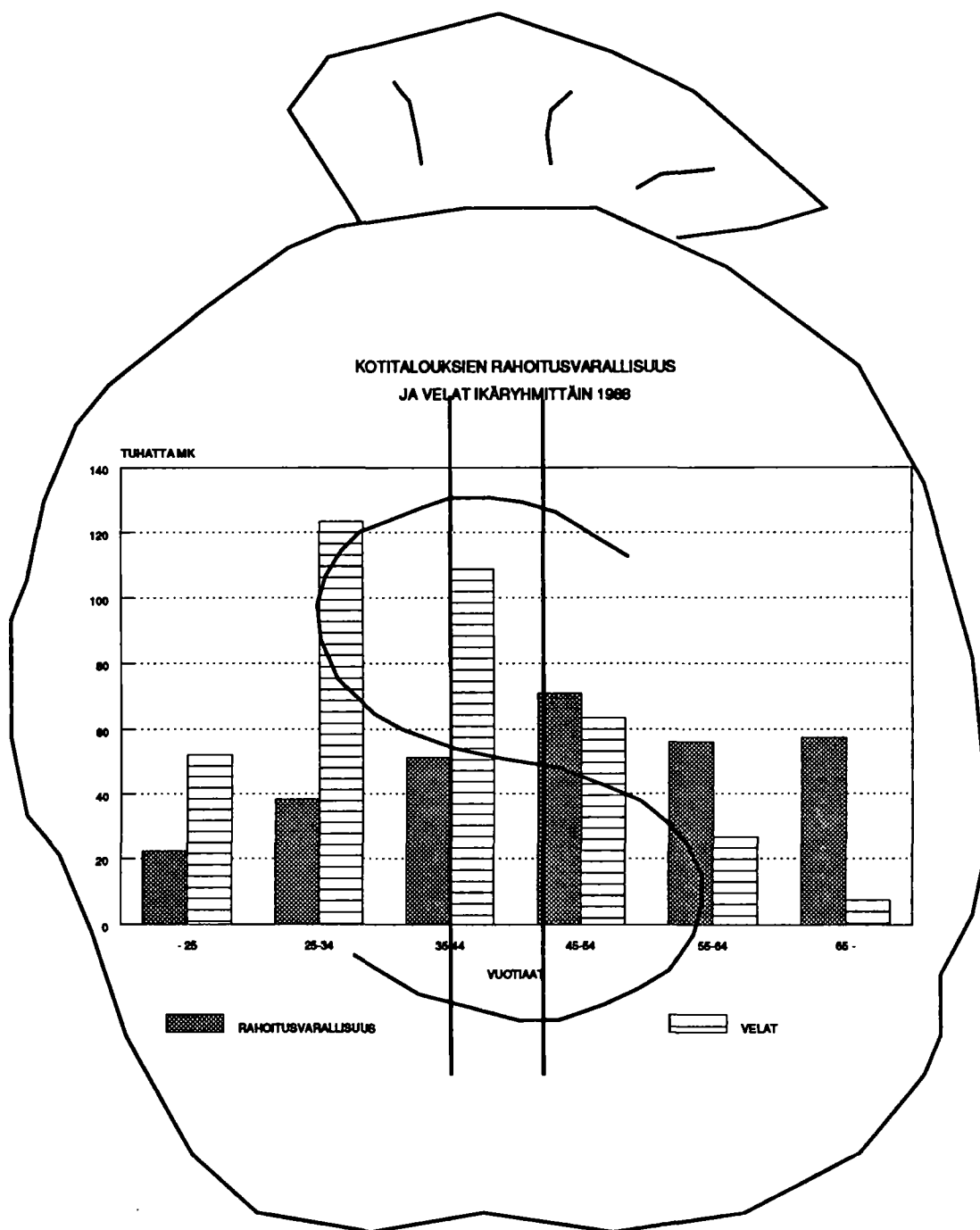

Kotitalouksien velkaantuminen ja varallisuus 1987 ja 1988

Maaliskuu 1990

	Sivu
1. Johdanto.....	3
2. Tiivistelmä tuloksista.....	4
3. Kotitalouksien velkaantuminen.....	4
3.1. Asuntovelkaantuminen.....	6
3.2. Kulutusvelkaantuminen.....	7
4. Rahoitusvarallisuus.....	9
5. Tutkimusmenetelmä ja luotettavuus	12
6. Luokitukset	13
7. Taulukot.....	13

1. Johdanto

Tilastokeskus julkaisee tietoja kotitalouksien velkaantumisesta ja rahoitusvarallisuudesta vuosilta 1987 ja 1988. Vuoden 1987 lopun tiedot ovat tarkistettuja ja vuoden 1988 lopun tiedot ennakkotietoja. Vuoden 1987 ennakkotietoja on julkaistu raportissa Kotitalouksien velkaantuminen ja varallisuus 1987 (Tulot ja kulutus 1989:3). Tarkistettut tiedot vuodelta 1988 julkaistaan kuluvan vuoden aikana.

Velkojen ja varallisuuden jakautumista kuvataan eri taustatekijöiden suhteen. Kuvioissa esitetyt velkaantumista kuvaavat tiedot on laskettu velallista kotitaloutta

kohti ja varallisuustiedot kaikkien kotitalouksien keskiarvoina. Liitetaulukon tiedot ovat myös kaikkien kotitalouksien keskiarvoja.

Taulukoissa on mukana vain kotitalouksien rahoitusvarallisuus sekä velat. Yritysvarallisuus ja yritysten lainat on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.

Oheisen julkaisun ovat laatineet Kirsti Ahlqvist ja Markku Säylä.

2. Tiivistelmä tuloksista

Vuosi 1988 oli kotitalouksille velkaantumisen ja sijoittamisen vuosi. Luotonsaannin helpottuminen teki mahdolliseksi hankkia entistä enemmän asuntoja ja autoja. Myös pörssiosakkeisiin sijoitettiin runsaasti.

Niinpä runsas 120 000 kotitaloutta hankki uuden asunnon ja vielä useampi eli 430 000 hankki auton. Myös tuottoisimmat sijoitusmuodot kukoistivat. Sijoitukset pörssiosakkeisiin kasvoivat arvoltaan peräti 60 prosenttia, josta hintojen nousu aiheutti osan. Osakesäästäminen kiinnostaa myös nuoria, joskin tyypillinen osakesalkun haltija on edelleen keski-ikäinen ylempi toimihenkilö.

Perinteinen pankkisäästäminen kasvoi yhdeksän prosenttia. Talletusten verotuskohtelussa tapahtuneet

muutokset aiheuttivat sen, että tavallisilta tileiltä siirrettiin varoja määräaikaistileille.

Rahoitusmarkkinoiden vapautumisesta on seurannut myös, että esimerkiksi nuoret, yksinasuvat ja yksinhuoltajataloudet, jotka aikaisemmin eivät ole saaneet tai edes hakeneet lainaa, ovat velkaantuneet.

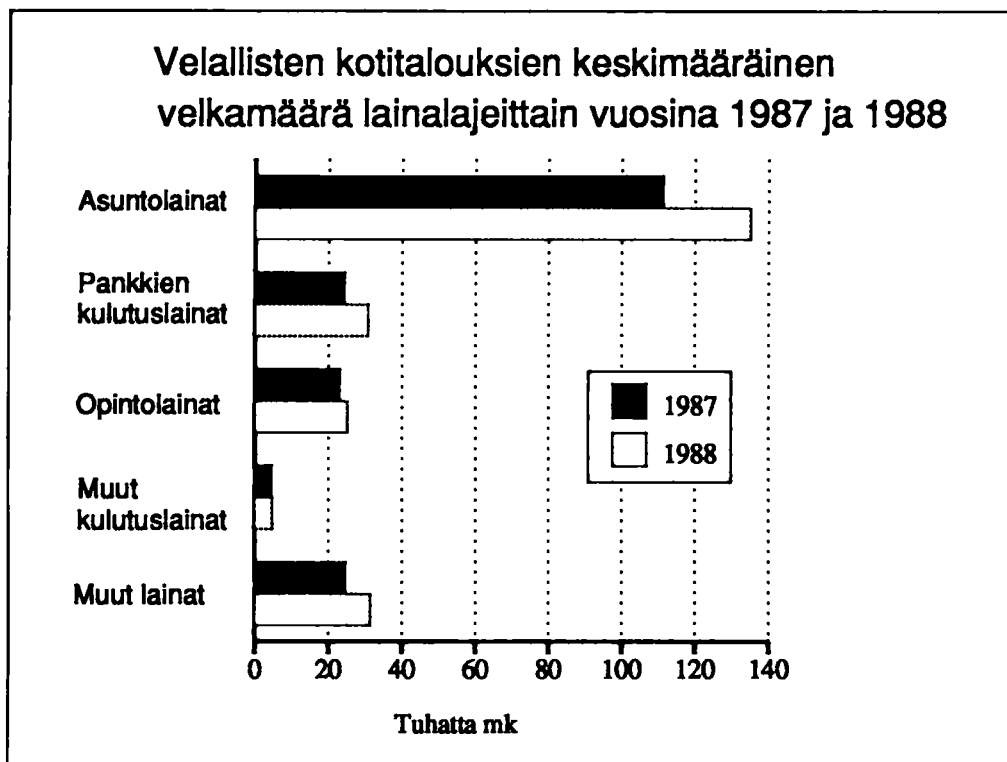
Rahamarkkinoiden keventymisen kääntöpuolena on ylikysynnän aiheuttama asuntojen hintojen voimakas nousu. Vuonna 1988 asunnon ostaneet kotitaloudet velkaantuivat voimakkaasti. Varsinkin pääkaupunkiseudulla asuvia nuoria asunnon hankkijoita velkaantuminen rasittaa, koska asuntolainojen lisäksi heillä on usein suuret opinto- ja muut kulutuslainat.

3. Kotitalouksien velkaantuminen

Kotitalouksien velat lisääntyivät vuoden 1988 aikana keskimäärin kotitaloutta kohti 24 prosenttia. Asuntolainat lisääntyivät saman verran, kulutuslainat 26 prosenttia ja muut lainat 11 prosenttia. Eniten eli 44 prosenttia kasvoivat pankkien myöntämät kulutuslainat.

Velkaantumisen rakenne pysyi ennallaan. Asuntolainojen osuus oli ylivoimainen. Niitä oli runsaat 70 prosenttia kaikista lainoista, kuten edellisenäkin vuonna. Pankkien myöntämien kulutuslainten osuus nousi jonkin verran luottokortti- ja osamaksuvelkojen supistuessa.

Kuvio 1.

Velkojen voimakkaasta kasvusta huolimatta velkaantuneiden kotitalouksien määrä ei ole juurikaan lisääntynyt. Velallisia talouksia oli sekä vuonna 1987 että 1988 runsaat 1 130 000 kotitaloutta eli noin 65 prosenttia kaikista talouksista.

Eri väestöryhmien velkaantumisessa tapahtui vain vähän muutoksia. Ne väestöryhmät, joilla on jo ennestään ollut velkoja, ovat niitä lisänneet. Vapautuneita rahoitusmarkkinoita heijastelee kuitenkin se seikka, että suhteellisesti eniten ovat velat lisääntyneet yksinasuvilla, nuorilla, yksinhuoltajilla ja työntekijöillä. Näiden väestöryhmien on kireiden rahamarkkinoiden aikana saattanut olla vaikeaa saada lainaa.

Suuret lainat lisääntyneet

Suurten lainojen osuus on lisääntynyt. Sellaisten kotitalouksien lukumäärä, joilla oli vuonna 1987 lainaa vähintään 300 000 mk, oli noin 70 000. Vuonna 1988 määrä oli 117 000 taloutta.

Suuret lainat ovat keskittyneet pääasiassa pääkaupunkiseudulle (runsaat 60 % vähintään 300 000 mk:n lainoja omaavista talouksista asuu pääkaupunkiseudulla) ja 25 - 34-vuotiaiden talouksille, joissa on alle 7-vuotiaita lapsia. Joka viidennellä velallisella nuorella lapsiperheellä on vähintään 300 000 markkaa lainaa.

Ylempiä toimihenkilöitä on "suurvelallisista" noin 40 prosenttia. Alempia toimihenkilöitä ja työntekijöitä on kumpiakin noin 20 prosenttia.

Velkaantuminen rasittaa eniten nuoria

Velkaantuminen määräytyy paljolti sen mukaan, missä elämänvaiheessa kotitalous on. Nuorilla talouksilla tulotason ollessa melko matala, velkaantumisaine on suuri. Velkaantumisen aiheuttamaa taloudellista rasitusta voidaan mitata velkaantumisasteella, joka on velkojen määrä jaettuna käytettävissä olevan tulon määrällä. Seuraavasta asetelmasta näkyy, että velat ylittävät vuosittaisen tulon nuorilla asuvatpa he sitten yksin, kaksin tai olipa heillä lapsia. Kotitaloustyyppi-luokittelu on esitetty luvussa 6. Nuoret lapsiperheet on määritelty lasten iän perusteella, ei vanhempien. (Nuori lapsiperhe on sellainen perhe, jossa nuorin lapsi on alle 7-vuotias.)

Asetelma 1. Velallisten kotitalouksien velkaantumisaste kotitaloustyyppiin mukaan 1987

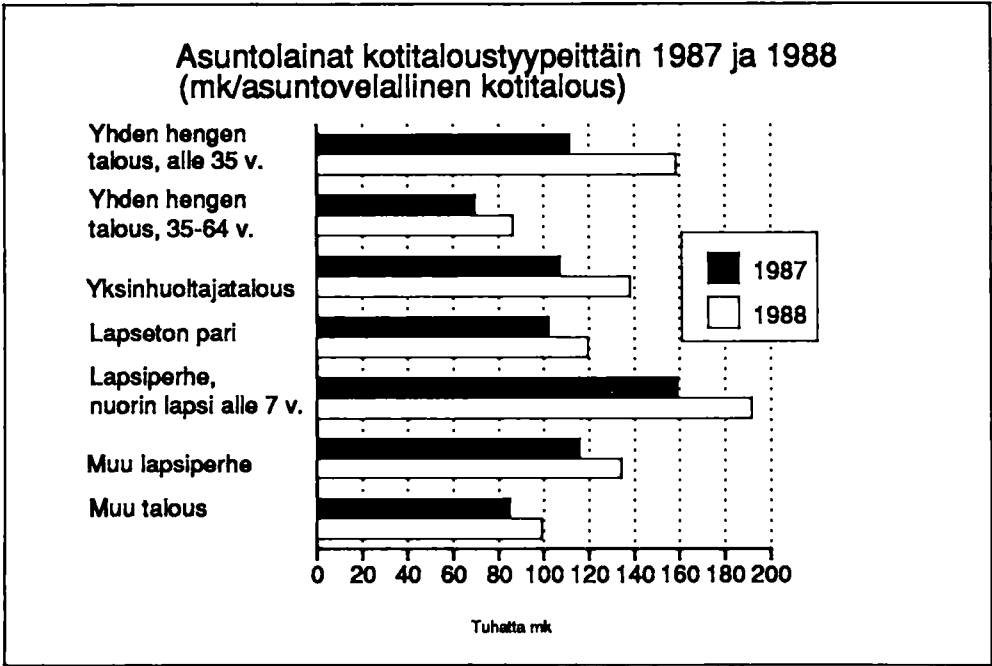
Kotitaloustyyppi	Velkaantumisaste %
Kaikki kotitaloudet	84
1 henkilö	
alle 25 v	84
25 - 34 v	131
35 - 44 v	78
45 - 64 v	71
65 vuotta täyttäneet	37
Yksinhuoltajataloudet	67
Lapsettomat parit	
alle 25 v	75
25 - 34 v	135
35 - 44 v	88
Yli 44 v	48
Nuoret lapsiperheet	111
Muut lapsiperheet	90
Muut taloudet	53

3.1. Asuntovelkaantuminen

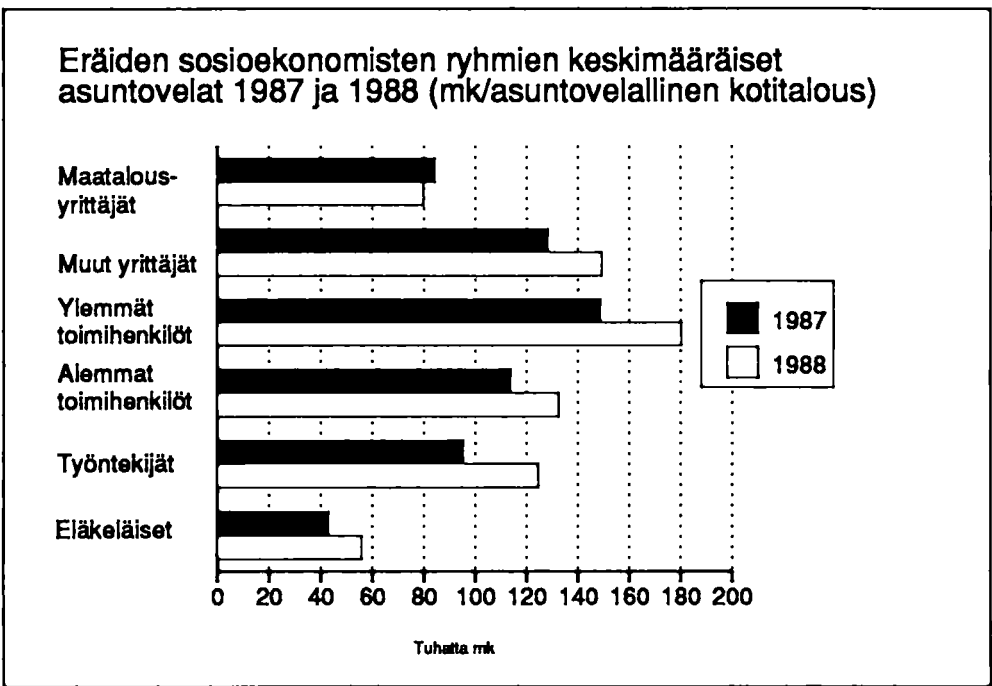
Kotitalouksien asuntolainat lisääntyivät vuoden 1988 aikana saman verran kuin koko velkaantuminen eli kotitaloutta kohden keskimäärin 24 prosenttia (taulukko 2).

Eniten asuntolainojaan kasvattivat nuoret yksinasuvat ja lapsiperheet sekä yksinhuoltajataloudet (kuvio 2). Sosioekonomisen aseman mukaan tarkasteltaessa eniten asuntolainat lisääntyivät ylemmillä toimihenkilöillä sekä työntekijöillä (kuvio 3).

Kuvio 2.

Kuvio 3.

Asuntokauppa oli vilkasta 1988

Asuntoja vaihdettiin runsaasti vuonna 1988. Kaiken kaikkiaan uuden asunnon osti noin 120 000 kotitaloutta. Runsas kysyntä sai aikaan voimakkaan asunton hintojen nousun. Hinnat nousivat koko maassa keskimäärin 36 prosenttia. (Asuminen 1989:7)

Vilkkainta asuntojen vaihto oli pääkaupunkiseudulla ja nuorten kotitalouksien keskuudessa. Alle 35-vuotiaiden taloudet ostivat yli puolet kaikista asunnoista.

Taulukko 1. Asunnon vuonna 1988 ostaneet ja asuntolaina keskimäärin asuntovelallista kotitaloutta kohti				
Kotitalouksia			Asuntolaina (mk)	
	Lukumäärä	%	Osti asunnon 1988	Ei ostanut asuntoa 1988
Pääkaup.seutu	32 000	8	267 000	183 000
Lapseton 25-34 v. pari	14 000	17	265 000	182 000
Nuori lapsiperhe	33 600	11	250 000	177 000

Taulukossa 1. on tietoja niistä ryhmistä, joissa asunnon ostaminen oli yleisintä vuonna 1988. Kaiken kaikkiaan sellaisten kotitalouksien, jotka hankkivat asunnon vuonna 1988, asuntovelan määrä oli 205 000 markkaa ja runsaat 86 000 markkaa enemmän kuin sellaisten talouksien, jotka eivät asuntoa hankkineet.

Yhteiskunnan tukemien asuntolainojen osuus on supistunut

Arava- ja asuntosäästöpalkkiolainojen osuus kaikista asuntolainoista on jonkin verran supistunut tavallisten pankkilainojen osuuden kasvaessa.

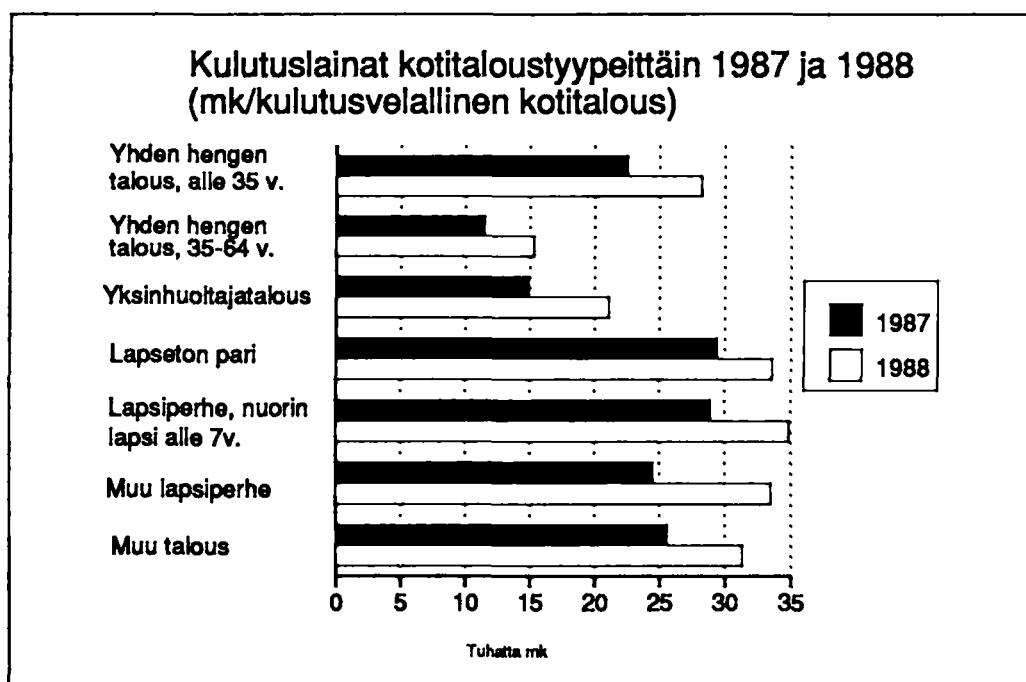
Kaikista asuntolainoista oli vuonna 1988 aravalainoja noin 12 prosenttia ja ASP-lainoja 7 prosenttia. 25 - 34 vuotiaiden talouksien asuntolainoista oli 10 prosenttia arava-lainoja ja 14 prosenttia ASP-lainoja.

3.2. Kulutusvelkaantuminen

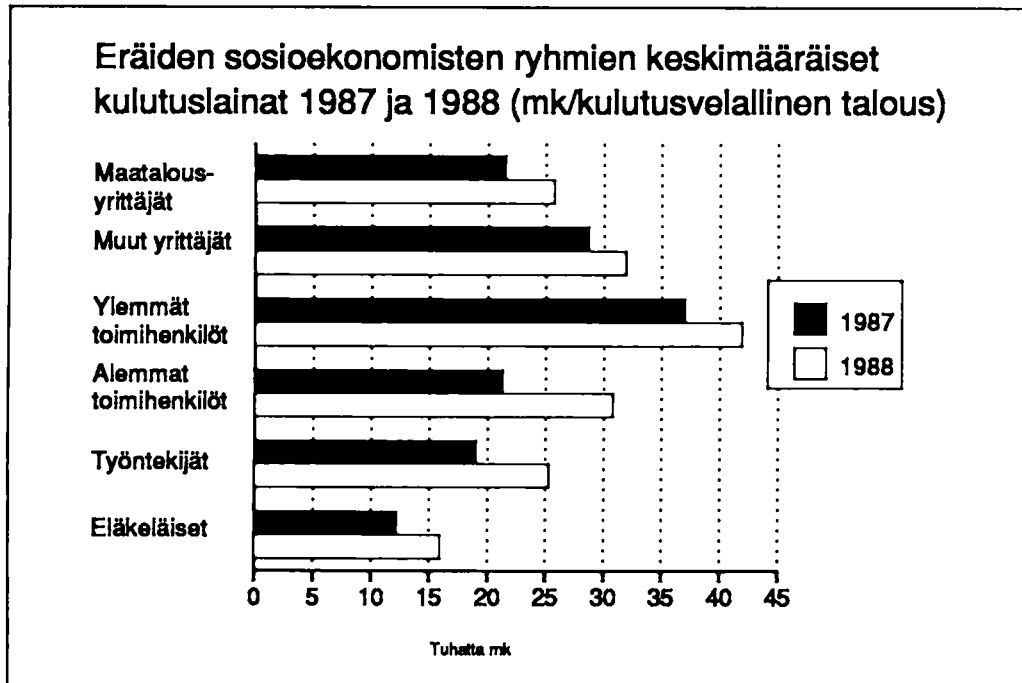
Kotitalouksien kulutuslainat lisääntyivät kotitaloutta kohti 26 prosenttia vuonna 1988. Kasvu oli hieman suurempaa kuin asuntolainojen. Kulutuslainoissa tapahtui siirtymää osamaksu- ja luottokorttivelloista

pankkien myöntämiin kulutuslainoihin. Osamaksu- ja luottokorttivelat vähenivät 20 prosentilla ja pankkien myöntämät kulutuslainat kasvoivat runsaalla 40 prosentilla.

Kuvio 4.

Kuvio 5.

Eniten lisäsivät kulutusvelkaantumistaan nuoret yksinasuvat sekä sellaiset lapsiperheet, joissa lapset ovat jo kouluikäisiä. (Kuvio 4). Yksinasuvien alle 35-vuotiaiden autolainat kasvoivat kotitaloutta kohden laskettuna yli kaksinkertaisiksi ja muut kulutuslainat lähes kolminkertaisiksi.

Sosioekonomisen aseman mukaan tarkasteltuna eniten lisäsivät kulutusvelkojaan alemmat toimihenkilöt ja työntekijät (kuvio 5).

Autoja ostettiin paljon

Kulutuslainoja lisäsi ennen kaikkea autojen runsas hankinta. Auton osti vuoden 1988 aikana runsaat 430 000 kotitaloutta. Useimmiten auto hankittiin sellaisiin talouksiin, joissa oli pieniä lapsia tai ajokortti-iässä olevia lapsia.

Pääkaupunkiseutu ei erotu autojen ostoissa samalla tavalla kuin asuntojen kohdalla. Autoja ostettiin suurin piirtein väestöosuutta vastaavasti sekä pääkaupunkiseudulla että muualla Suomessa.

Suuria kulutuslainoja vähän

Suuria vähintään 100 000 markan kulutuslainoja oli vuonna 1988 runsaalla 40 000 kotitaloudella. Suuret kulutuslainat ovat keskittyneet 25 - 44-vuotiaille lapsettomille pareille ja lapsiperheille.

Suurista kulutuslainoista opintolainoja ja autolainoja on kumpiakin runsas neljännes. Noin kolmannes on otettu vapaa-ajanasuntoa varten.

4. Rahoitusvarallisuus

Vuoden 1988 varallisuustiedot koskevat kotitalouksien rahoitusvarallisuutta (talletuksia, arvopapereita ja muuta rahoitusvarallisuutta). Varallisuuden muista osista kuten asunnoista, vapaa-ajanasunnoista ja kulukuvälineistä on tietoja vuodelta 1987 julkaisussa Kotitalouksien velkaantuminen ja varallisuus 1987 (Tulot ja kulutus 1989:3).

Rahat määräaikaistalletuksiin

Kotitalouksien talletukset kasvoivat edellisvuodesta 9 prosenttia ja olivat 1988 keskimäärin 32 100 markkaa. Tästä verottomilla määräaikaistileillä ja verollisilla sijoitustileillä olevien talletusten määrä oli lähes puolet eli 14 500 markkaa. Edelliset yhteensä lisääntyivät neljänneksellä eli selvästi nopeammin kuin kaikki talletukset yhteensä.

Poikkeuksen talletusten yleisestä kasvusta tekivät säästötileillä ja karttuvilla talletustileillä olevat varat. Näillä tileillä olevien talletusten määrä laski. Talletusten painottuminen määräaikaistalletuksiin johtuu muun muassa talletusten verotuskohtelun muutoksista. Ennen vuodenvaihdetta 1989 tehdyillä määräaikaistal-

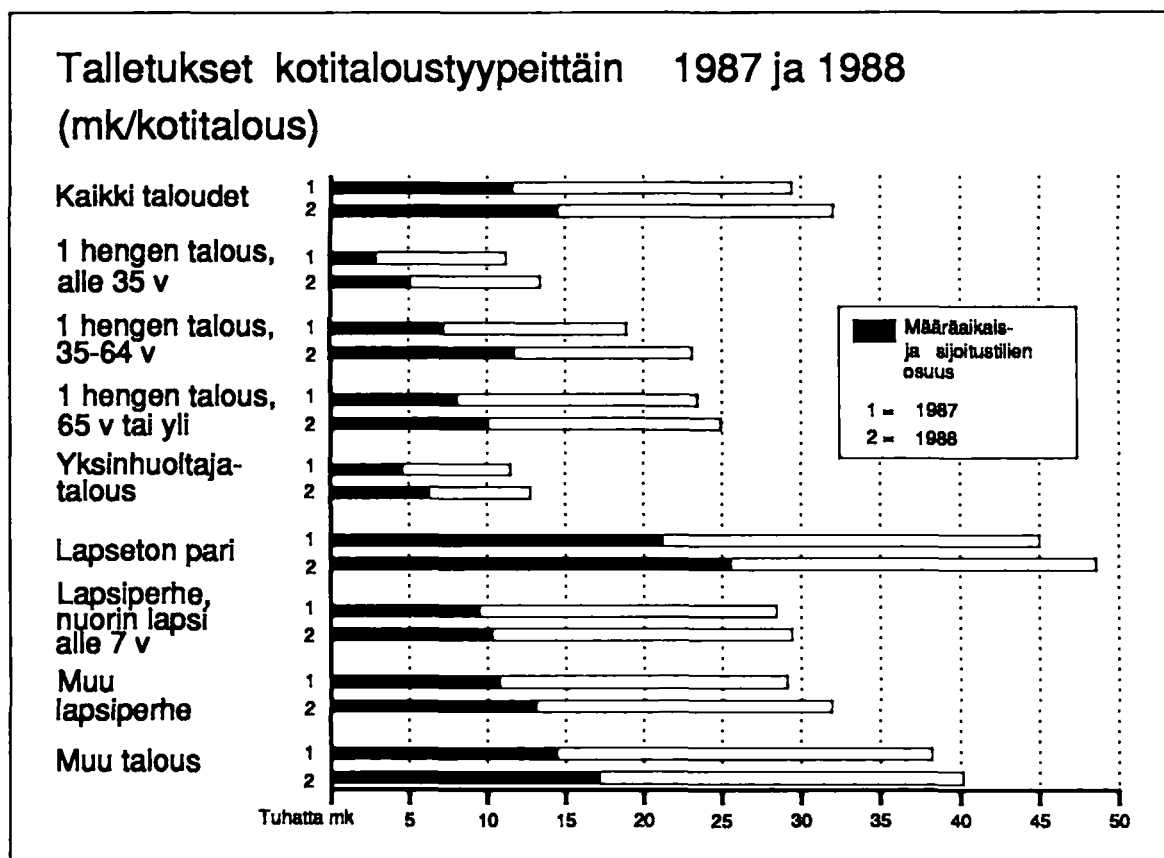
letuksilla säilyi verottomuus koko talletusajan ja niille maksettiin korkeampaa korkoa, mikä innosti tallettamaan näille tileille.

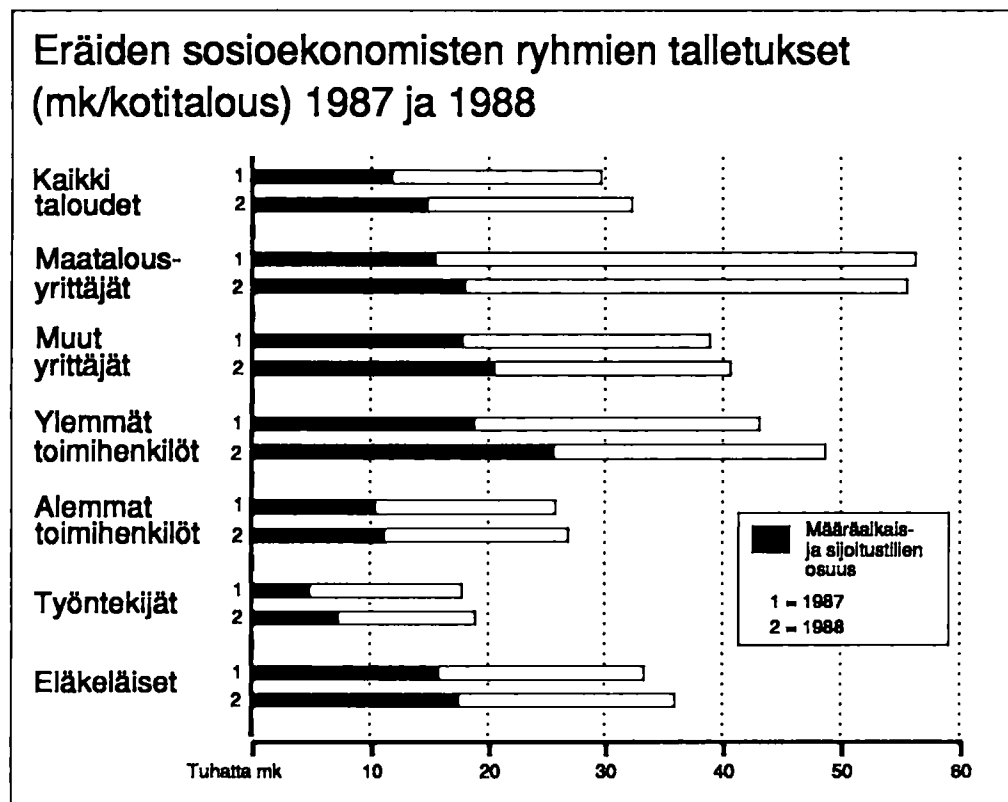
Talletuksia määräaikais- ja sijoitustileillä oli tosin vain joka viidennellä kotitaloudella. Niillä kotitalouksilla, joilla näitä talletuksia oli, rahaa tileillä oli keskimäärin 71 000 markkaa.

Suurimmat talletukset olivat lapsettomilla pareilla. Talletukset lisääntyivät eniten yhden hengen talouksissa, alle 35 - 64-vuotiaiden ikäryhmissä (22 %). Perheissä, joissa oli pieniä lapsia talletuskasvua oli vain kolmen prosentin verran. Tässä ryhmässä määräaikaistalletustenkin lisäys oli pienin, 9 prosenttia (kuvio 6).

Sosioekonomisista ryhmistä ylempien toimihenkilöiden talouksien talletukset lisääntyivät eniten (13 %). Maatalousyrittäjätalouksien talletusten kokonaismäärä pieneni vähäsen. Kaikki sosioekonomiset ryhmät lisäsivät kuitenkin talletuksiaan määräaikaistileillä (kuvio 7).

Kuvio 6.

Arvopaperisäästäminen vahvoilla

Arvopapereita (osakkeita ja joukkovelkakirjoja) oli joka kolmannella (30 %) eli 626 700 kotitaloudella. Lisäksi osuustodistuksia¹⁾ oli 444 300 kotitaloudella. Pörssiosakkeita omisti 546 400 kotitaloutta eli 26 prosenttia kaikista kotitalouksista. Vuotta aiemmin pörssiosakkeita omisti 330 500 taloutta. Suuri lisäys johtui pääosin siitä, että vakuutusyhtiö Sammon osakkeita alettiin noteerata pörssissä.

Kotitalouksilla oli sijoitettuna arvopapereihin vuonna 1988 keskimäärin 15 900 markkaa. Tämä oli 38 prosenttia enemmän kuin vuonna 1987. Pörssiosakesijoitusten osuus koko arvosta oli 70 prosenttia. Jos arvopaperisijoitukset lasketaan sijoitettavaa kotitaloutta kohti, niiden arvo oli 51 600 markkaa, ilman osuustodistuksia. Kuviossa 8 on arvopapereiden arvo kotitaloustyypeittäin ja kuviossa 9 niiden arvo tärkeimmissä sosioekonomisissa ryhmissä.

Pörssissä vetoa

Vuosi 1988 oli osakesäästämisen nousukautta. Pörssin kokonaisvaihto kasvoi 20 prosenttia ja samaan aikaan osakkeiden hinnat nousivat 32 prosenttia Unitas-

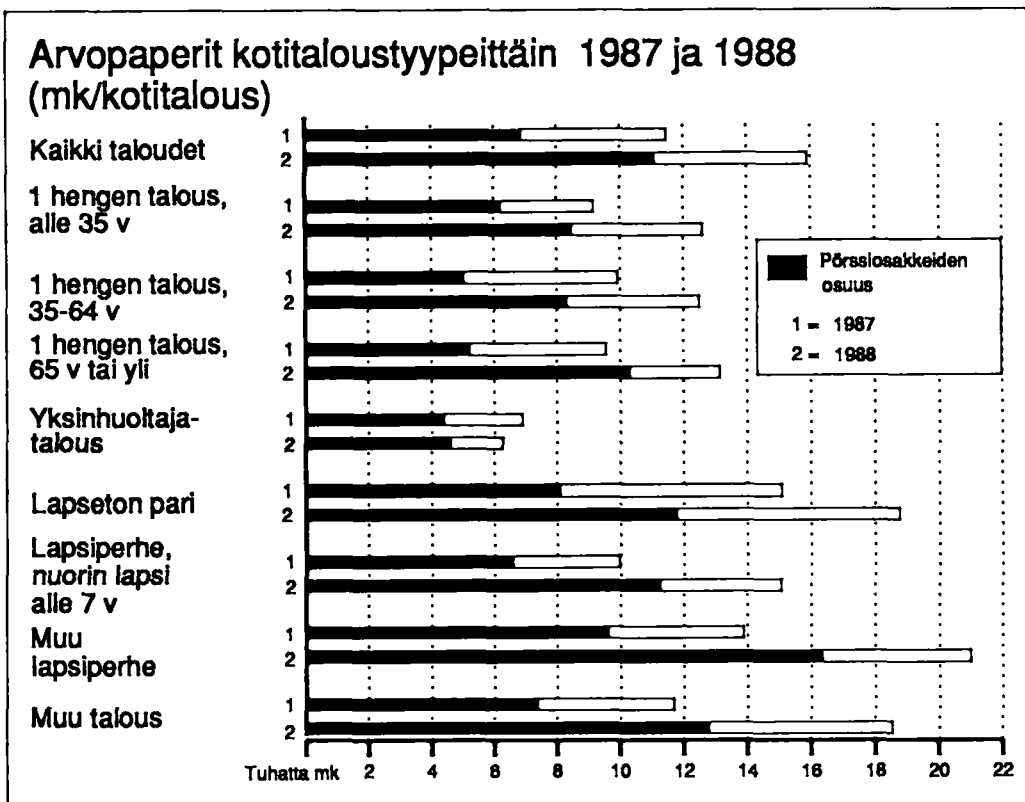
yleisindeksillä mitattuna. Osakkeiden kurssitaso nousi yleisesti, mutta hajonta kurssinousujen välillä oli suuri. Julkisesti noteerattujen uusien yhtiöiden ja osakesarjojen määrä kasvoi enemmän kuin kertaakaan aikaisemmin.

Pörssiosakkeiden kauppa kävi vilkkaasti. Salkun arvoa lisäsi erityisesti uusien osakkeiden hankinta. Kotitalouksien pörssisijoitusten arvo nousi peräti 62 prosenttia, 11 100 markkaan. Kaikki kotitaloustyypit yksinhuoltajien talouksia lukuunottamatta lisäsivät osakesalkkunsaa arvoa (kuvio 8). Niitä kotitalouksia kohti, joilla oli pörssiosakkeita, sijoitusten arvo oli 42 600 markkaa.

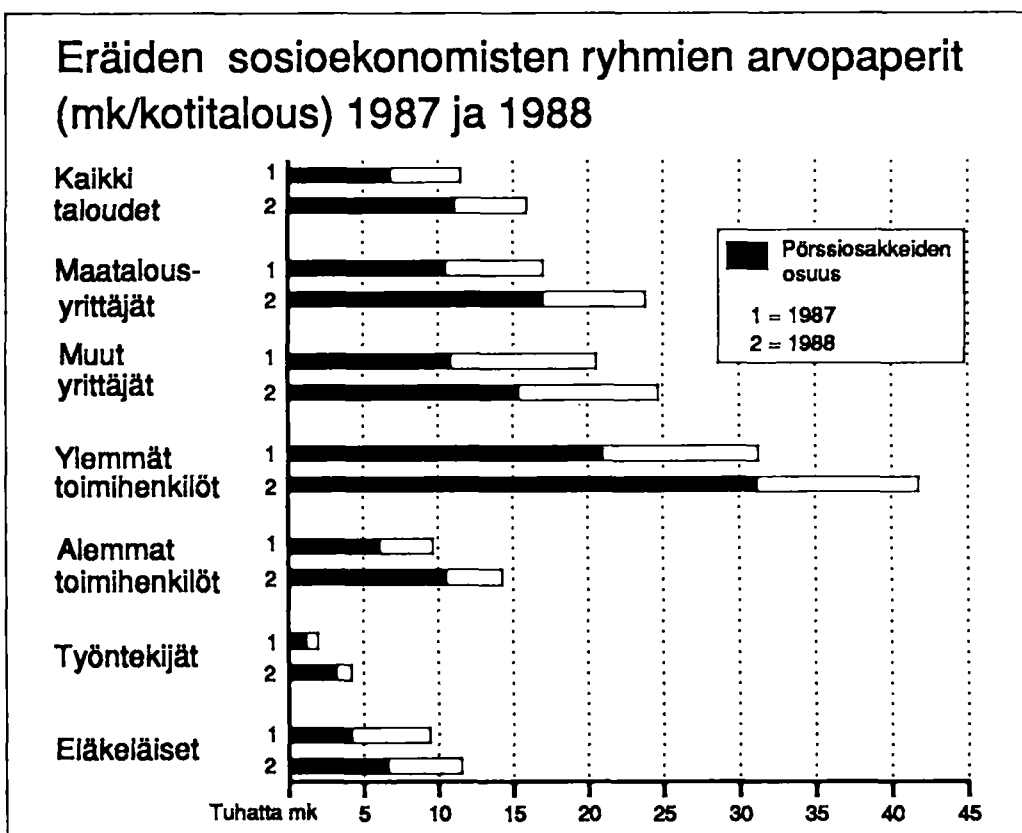
Ylempien toimihenkilöiden kotitalouksilla pörssiosakkeiden arvo oli suurempi kuin millään muulla sosioekonomisella ryhmällä. Tämän ryhmän talouksista lähes joka toinen omisti pörssiosakkeita. Eläkeläisten ja työväestön kotitalouksilla pörssiosakkeita omistavien osuus oli verraten alhainen ja osakkeiden arvo jäi pieneksi. Näiden sosioekonomisten ryhmien talouksista pörssiosakkeita omisti vajaa viidennes (16-17 %). Työntekijöiden omistuksen arvo tosin kasvoi puoli-toistakertaiseksi vuoden 1988 aikana (kuvio 9).

1) Osuustodistukset on rajattu siten, että niihin kuuluvat osuuspankkien, tuotanto-osuuskuntien ja markkinointiosuuskuntien osuustodistukset. Kaupat ja puhelinosuuskunnat on jätetty pois.

Kuvio 8.

Kuvio 9.

Pörssiosakkeet kiinnostavat erityisesti 45 - 54-vuotiaiden kotitalouksia. Tässä ikäryhmässä pörssiosakkeiden omistus oli yleisintä, kolmanneksella (32 %) heistä oli pörssiosakkeita. Arvopaperisalkun arvo nousi tässä ryhmässä 15 600 markkaan, mikä merkitsi yli kaksinkertaista määrää vuoteen 1987 verrattuna. Myös nuoremmissa, 25 - 34-vuotiaiden talouksissa pörssiosakkeiden omistus on melko yleistä, 28 prosentilla oli pörssiosakkeita. Arvoltaan heidän salkkunsaa on kuitenkin paljon pienempi, keskimäärin 8 600 markkaa. Mikäli pörssiosakkeiden arvo lasketaan sijoittajataloutta kohti sijoitusten markkamääräiset erot eivät ole läheskään näin suuria. Näinkin laskettuna pörssiosakesijoituksissa oli kuitenkin selvä ero nuorempien ja iäkkäämpien kotitalouksien välillä (taulukko 4).

Niin sanottuja muita osakkeita ovat tässä tilastossa kaikkien niiden osakeyhtiöiden osakkeet, jotka eivät ole julkisen vaihdannan kohteena. Niiden arvo on taulukoihin laskettu osakkeiden nimellisarvojen perusteella. Muidenkin osakkeiden arvo lisääntyi vuonna 1988 ja oli vähän yli tuhat markkaa kotitaloutta kohti. Muita osakkeita omistavia kotitalouksia oli vain viitisen prosenttia kaikista talouksista. Osakkeita omisti pääasiassa ylempien toimihenkilöiden ja muiden yrittäjien kuin maatalousyrittäjien taloudet. Heillä osakkeiden markkamääräinen arvo oli suurin (taulukko 3).

Joukkovelkakirjat vähenivät

Joukkovelkakirjoja ovat obligaatiot, debentuurit ja muut joukkovelkakirjat.

Joukkovelkakirjojen markkinoilla vuosi 1988 oli edellisvuotta hiljaisempi. Sen paremmin yritykset kuin valtiokaan eivät laskeneet liikkeelle uusia lainoja siinä määrin kuin 1987. Syynä oli muun muassa korkea kotimainen korkotas. Monet kotitaloudetkin luopuivat joukkovelkakirjoista ja sijoitusrahaa siirtyi määräaikaistalutuksiin tai pörssiosakkeisiin.

Joukkovelkakirjoihin sijoitti varojaan yli 100 000 kotitaloutta (5 %). Sijoitettu summa oli keskimäärin

3 300 markkaa, mikä oli hivenen vähemmän kuin vuonna 1987.

Vaikka joukkovelkakirjoihin sijoittavia oli vähän, markkamäärältään sijoitukset olivat suuria. Joukkovelkakirjoihin sijoittavaa kotitaloutta kohti laskettu keskiarvo oli 63 000 markkaa. Tyypillinen joukkovelkakirjoja suosiva sijoittaja oli lapseton pari, ylempien toimihenkilöiden talous tai varakas eläkeläistalous (taulukot 2 ja 3).

Osuustodistukset

Osuustodistuksia kuului joka viidennen kotitalouden arvopapereihin. Keskimäärin osuustodistusten arvo oli vähäinen, vain 470 markkaa kaikkia kotitalouksia kohti laskettuna.

Osuuskuntien jäsenyys liittyy usein tavalla tai toisella elinkeinon harjoittamiseen. Esimerkiksi maatalousyrittäjistä 65 prosenttia omisti osuustodistuksia. Näillä talouksilla omistavaa taloutta kohti laskettu keskiarvo oli 7 400 markkaa, kun summa kaikilla talouksilla jäi 2 200 markkaan.

Muut rahoitusvarat

Muihin rahoitusvaroihin on luettu lainasaatavat, käteinen raha (setelit, shekit, valuutta yms.) ja vakuutussäästöt. Nämä rahoitusvarat olivat yhteensä 3 000 markkaa kotitaloutta kohti, mistä vakuutussäästöjen osuus oli 59 prosenttia (taulukot 2 ja 3).

Säästövakuutuksia oli joka kymmenennellä taloudella ja näihin vakuutuksiin oli pääomaa kertynyt 15 600 markkaa. Useimmin vakuutussäästäjä löytyy yrittäjätaloudesta tai toimihenkilötaloudesta. Maatalousyrittäjien talouksista 22 prosentilla, muiden yrittäjien talouksista 19 prosentilla ja ylempien samoin kuin alempien toimihenkilöiden talouksista 15 prosentilla oli säästövakuutuksia.

5. Tutkimusmenetelmä ja luotettavuus

Tässä julkaisussa olevat tiedot on kerätty haastattelulla kotitalouksia kahtena vuonna peräkkäin. Osa tiedoista on saatu hallinnollisista rekistereistä. Vuoden 1987 lopullisen otoksen muodosti 5 566 kotitaloutta ja vuoden 1988 otoksen 5 276 kotitaloutta. Ensimmäisenä tutkimusvuonna vastaamatta jätti 23 prosenttia kotitalouksista ja toisena tutkimusvuonna 5 prosenttia kotitalouksista.

Tutkimustuloksia tulkittaessa on pidettävä mielessä, että aineisto sisältää virhettä. Merkittävin virhelähde on, että osa kotitalouksista kieltäytyi osallistumasta tutkimukseen eli kato, joka on jakautunut epätasaisesti. Myös haastattelutilanteesta syntyi virhettä muistamattomuuden ja vastaushaluttomuuden vuoksi. Tämä

aiheuttaa varsinkin varallisuustietoihin erisuuruista aliarviointia, joka on suurin pankkitalutuksissa.

Tutkimuksen tietojenkeruu on toteutettu tulonjakotilaston yhteydessä. (Tutkimusmenetelmästä ja luotettavuudesta ks. Tulonjakotilasto 1987. Tulot ja kulutus 1989:5.)

Säästämis- ja velkaantumistutkimuksen lopullisten tietojen valmistuttua tehdään luotettavuustutkimus, jossa selvitetään kadon ja muiden virhelähteiden vaikutusta tuloksiin.

6. Luokitukset

Julkaisussa on käytetty seuraavia luokituksia:

Kotitaloustyyppi

Kotitaloustyyppi on luokittelu, joka kuvaa kotitalouden elämäntilannetta. Luokittelun kriteerit ovat kotitalouden jäsenten ikä ja perhesuhteet. Yhden henkilön taloudet on jaettu kolmeen ryhmään iän perusteella. Kahden huoltajan lapsiperheet (lapset ovat alle 18-vuotiaita) on jaettu kahteen ryhmään sen mukaan, onko perheessä alle 7-vuotiaita lapsia vai ei. Yksinhuoltajatalouksiin kuuluvat sellaiset perheet, joissa on yksi huoltaja ja alle 18-vuotiaita lapsia. Lapseton pari voi olla avio- ja avopari. Muihin talouksiin kuuluvat perheet, joissa on vähintään yksi 18 vuotta täyttänyt lapsi sekä taloudet, joissa asuu esimerkiksi isovanhempia.

Sosioekonominen asema

Kotitalouden sosioekonominen asema on määritelty kotitalouden viitehenkilön sosioekonomiseksi asemaksi. Viitehenkilö on kotitalouden jäsenistä se, jonka sosioekonominen asema on korkein (käytännössä suurituloisin).

Muut

Kotitalouden viitehenkilön ikä: Ks. viitehenkilön määritelmä edellä.

Tekstissä on viitattu myös pääkaupunkiseutuun, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen.

Kotitalouden lainat

Kotitalouksien lainoista on jätetty ulkopuolelle maatalouteen ja muuhun yrittäjätoimintaan kohdistuvat lainat. Maatilalaina asuntoon on kuitenkin mukana.

Asuntolainoihin kuuluvat: aravalaina, asuntosäästö-palkkiolaina, maatilalaina asuntoon, tavallinen pankin asuntolaina ja muu asuntolaina (pääasiassa työnantajalta saatu).

Kulutustalainoihin kuuluvat: pankkien myöntämät kulutuslainat, opintolaina, osamaksulaina ja luottokorttilaina.

Pankkien myöntämiin kulutustalainoihin kuuluvat: vapaa-ajanasunnon laina, autolaina, venelaina, luottolisen pankkitilin velka ja muu kulutuslaina pankilta.

Muihin lainoihin kuuluvat taloyhtiön laina ja sellaiset lainat, joita ei voi luokitella edellä oleviin ryhmiin.

7. Taulukot

1. Asunnon vuonna 1988 ostaneet ja asuntolainan keskikoko asuntovelallista kohti
2. Kotitalouksien rahoitusvarallisuus ja velat kotitaloustyypeittäin 1987 ja 1988
3. Eräiden sosioekonomisten ryhmien rahoitusvarallisuus ja velat 1987 ja 1988

4. Kotitalouksien rahoitusvarallisuus ja velat viitehenkilön iän mukaan 1987 ja 1988

HUOM. Taulukoiden merkintä .. tarkoittaa, että havaintojen lukumäärä on liian pieni tai jakauma on liian vino.

2. KOTITALOUKSIEN RAHOITUSVARALLISUUS JA VELAT
KOTITALOUSTYYPEITTÄIN 1987 JA 1988
(MK/KOTITALOUS)
(MUUTOS %)

	1987	1988	MUUTOS	KAIKKI	1 HENGEN TALOUS, ALLE 35 V	1 HENGEN TALOUS, 35-64 V	1 HENGEN TALOUS, 65+ V	YKSIN- HUOLTAJA- TALOUS	LAPSETON PARI	LAPSIPERHE, NUORIN LAPSI ALLE 7 V	MUU LAPSI- PERHE	MUU TALOUS
TALLETUSTILIT	1987	17832	8263	11722	15367	6887	23732	18952	18355	23806		
	1988	17542	8283	11407	14869	6485	23017	19117	18835	22976		
	MUUTOS	-2	0	-3	-3	-6	-3	1	3	-4		
MÄÄRÄAIKAIS- JA SIJOITUSTILIT	1987	11638	..	7255	8124	4633	21266	9506	10752	14436		
	1988	14546	..	11741	10087	6303	25586	10324	13106	17194		
	MUUTOS	25	..	62	24	36	20	9	22	19		
TALLETUKSET YHTEENSÄ	1987	29470	11203	18977	23491	11520	44998	28459	29107	38242		
	1988	32088	13425	23149	24957	12788	48603	29441	31941	40169		
	MUUTOS	9	20	22	6	11	8	3	10	5		
PORSSIOSAKKEET	1987	6865	6216	5035	5222	4406	8098	6579	9637	7365		
	1988	11106	8490	8325	10316	4618	11789	11274	16328	12807		
	MUUTOS	62	37	55	98	5	46	71	69	74		
MUUT OSAKKEET	1987	709	..	2292	..	..	292	674	683	900		
	1988	1045	..	2282	..	..	619	1383	1263	1201		
	MUUTOS	47	..	0	..	..	112	105	85	33		
JOUKKOVELKAKIRJAT	1987	3485	2790	2489	4047	2339	6194	2257	2965	2357		
	1988	3262	3145	1747	2712	1524	5751	1965	2792	3327		
	MUUTOS	-6	13	-30	-33	-35	-7	-13	-6	41		
OSUUSTODISTUKSET	1987	429	..	119	18	51	493	475	584	1057		
	1988	470	..	142	24	51	596	435	620	1195		
	MUUTOS	10	..	19	33	0	21	-8	6	13		
ARVOPAPERIT YHTEENSÄ	1987	11489	9192	9934	9583	6907	15077	9985	13869	11680		
	1988	15883	12606	12496	13155	6276	18754	15057	21004	18530		
	MUUTOS	38	37	26	37	-9	24	51	51	59		
MUUT RAHOITUSVARAT	1987	2784	1355	1618	920	1681	2869	3673	4662	4193		
	1988	3018	1194	1637	510	1447	3738	4392	5025	4131		
	MUUTOS	8	-12	-5	-45	-14	30	20	8	-2		
RAHOITUSVARAT YHTEENSÄ	1987	43742	21750	30529	33994	20109	62944	42117	47638	54114		
	1988	50988	27225	37182	38621	20510	71095	48890	57971	62830		
	MUUTOS	17	25	22	14	2	13	16	22	16		

(JATKUU)

2. KOTITALOUKSIEN RAHOITUSVARALLISUUS JA VELAT
KOTITALOUSTYYPEITTÄIN 1987 JA 1988
(MK/KOTITALOUS)
(MUUTOS %)

		1 HENGEN TALOUS, ALLE 35 V	1 HENGEN TALOUS, 35-64 V	1 HENGEN TALOUS, 65+ V	YKSIN- HUOLTAJA- TALOUS	LAPSETON PARI	LAPSIPERHE, NUORIN LAPSI ALLE 7 V	MUU LAPSI- PERHE	MUU TALOUS
ASUNTOLAINAT	1987	41198	22616	19841	32871	31997	107087	74840	36212
	1988	51197	31293	25910	46962	38975	132694	91037	41172
	MUUTOS	24	38	31	43	22	24	-22	14
PANKKIKIEN KULUTUSLAINAT	1987	6497	3505	1911	6551	5589	12983	11707	9107
	1988	9350	7122	3087	8440	7309	17758	17665	12608
	MUUTOS	44	103	62	29	31	37	51	38
OPINTOLAINAT	1987	3788	11736	580	2483	5060	6076	693	2360
	1988	4097	13338	505	2255	5536	6428	826	2454
	MUUTOS	8	14	-13	-9	9	6	19	4
MUUT KULUTUSLAINAT	1987	965	938	544	1219	681	2042	1366	1130
	1988	760	421	468	1286	456	1805	1155	871
	MUUTOS	-21	-55	-14	6	-33	-12	-15	23
MUUT LAINAT	1987	3313	1667	2860	5000	3315	4877	4957	3888
	1988	3670	2490	4308	5025	3787	5747	3956	3738
	MUUTOS	11	49	51	1	14	18	-20	-4
LAINAT YHTEENSÄ	1987	55761	40462	25736	48124	46642	133055	93562	52698
	1988	69074	54665	34279	63968	56064	164431	114640	60844
	MUUTOS	24	35	33	33	20	24	23	15
KOTITALOUKSIEN LUKUMAARA	1987	2086457	222592	261106	70619	445091	289322	204629	344070
	1988	2096857	211651	265213	76728	462856	296389	199642	337818
	MUUTOS	1	-5	2	9	4	2	-2	-2

3. ERAIDEN SOSIOEKONOMISTEN RYHMIEN
RAHOITUSVARALLISUUS JA VELAT 1987 JA 1988
(MK/KOTITALOUS)
(MUUTOS %)

	KAIKKI	MAATALOUS- YRITTÄJÄT	MUUT YRITTÄJÄT	YLEMMÄT TOIMIHENKILÖT	ALEMMAT TOIMIHENKILÖT	TYÖNTEKIJÄT	ELÄKELÄISET
TALLETUSTILIT	1987 1988 MUUTOS	17832 17542 -2	40746 37547 -8	21154 20169 -5	24345 23124 -5	12819 11593 -10	17566 18481 5
MÄÄRÄÄITKAIS- JA SIJOITUSTILIT	1987 1988 MUUTOS	11638 14546 25	15317 17845 17	17628 20340 15	18620 25429 37	4805 7173 49	15633 17334 11
TALLETUKSET YHTEENSÄ	1987 1988 MUUTOS	29470 32088 9	56063 55392 -1	38781 40508 4	42964 48553 13	17624 18767 6	33199 35815 8
PÖRSSIOSAKKEET	1987 1988 MUUTOS	6865 11106 62	10501 17015 62	10877 15389 41	21020 31222 49	1222 3221 164	4175 6654 59
MUUT OSAKKEET	1987 1988 MUUTOS	709 1045 47	412 342 -17	5300 6519 23	1888 2593 37	128 209 63	75 75 0
JOUKKOVELKAKIRJAT	1987 1988 MUUTOS	3485 3262 -6	1875 1624 -13	.. ..	8051 7681 -5	531 633 19	4976 4611 -7
OSUUSTODISTUKSET	1987 1988 MUUTOS	429 470 10	4255 4829 13	275 286 4	298 313 5	121 150 24	179 200 12
ARVOPAPERIT YHTEENSÄ	1987 1988 MUUTOS	11489 15883 38	17043 23810 40	20577 24656 20	31257 41809 34	2001 4213 111	9406 11540 23
MUUT RAHOITUSVARAT	1987 1988 MUUTOS	2784 3018 8	6175 5169 -18	5421 6552 21	4175 5205 25	2314 2482 7	883 1051 19
RAHOITUSVARAT YHTEENSÄ	1987 1988 MUUTOS	43742 50988 17	79281 84371 6	64779 71717 11	78396 95566 22	21940 25462 16	43488 48406 11

(JATKUU)

3. ERÄIDEN SOSIOEKONOMISTEN RYHMIEN
RAHOITUSVARALLISUUS JA VELAT 1987 JA 1988
(MK/KOTITALOUS)
(MUUTOS %)

	KAIKKI	MAATALOUS- YRITTÄJÄT	MUUT YRITTÄJÄT	YLEMMÄT TOIMIHENKILÖT	ALEMMAT TOIMIHENKILÖT	TYÖNTEKIJÄT	ELÄKELÄISET
ASUNTOLAINAT	1987 1988 MUUTOS	41198 51197 24	26455 27638 4	67546 82542 22	93743 116720 25	40220 52185 30	4704 6313 34
PANKKIEN KULUTUSLAINAT	1987 1988 MUUTOS	6497 9350 44	4220 5747 36	11220 12930 15	13213 17363 31	6835 11535 69	798 1271 59
OPINTOLAINAT	1987 1988 MUUTOS	3788 4097 8	1088 1393 28	2148 1684 -22	12358 11700 -5	1234 1474 19	106 96 -9
MUUT KULUTUSLAINAT	1987 1988 MUUTOS	965 760 -21	972 834 -14	1535 963 -37	1242 892 -28	1625 1201 -21	123 95 -23
MUUT LAINAT	1987 1988 MUUTOS	3313 3670 11	.. .. ..	7858 7570 -4	5261 6977 33	3617 3515 -3	875 972 11
LAINAT YHTEENSÄ	1987 1988 MUUTOS	55761 69074 24	33701 38115 13	90307 105688 17	125817 153642 22	53430 69910 31	6607 8747 32
KOTITALOUKSIEN LUKUMAARA	1987 1988 MUUTOS	2086457 2096857 1	124584 115958 -7	141597 143164 1	275318 297433 8	516478 514713 0	506760 517636 2

4. KOTITALOUKSIEN RAHOITUSVARALLISUUS JA VELAT
VIITEHENKILÖN IÄN MUKAAN 1987 JA 1988
(MK/KOTITALOUS)
(MUUTOS %)

		KAIKKI	-25 V	25-34 V	35-44 V	45-54 V	55-65 V	65- V
TALLETUSTILIT	1987	17832	8928	16198	17273	20064	20740	20620
	1988	17542	8415	15649	17232	19211	20479	20500
	MUUTOS	-2	-6	-3	0	-4	-1	-1
MÄÄRÄAIKAIS- JA SIJOITUSTILIT	1987	11638	..	6632	11017	17124	12835	16940
	1988	14546	..	7091	12402	24581	16907	19351
	MUUTOS	26	7	7	13	44	32	14
TALLETUKSET YHTEENSÄ	1987	29470	11470	22830	28290	37187	33575	37559
	1988	32098	13892	22740	29533	43791	37386	39850
	MUUTOS	9	0	0	5	18	11	6
PÖRSSIOSAKKEET	1987	6865	2950	5375	10180	7174	7076	6261
	1988	11106	4630	8600	13609	15600	10395	10791
	MUUTOS	62	57	60	34	117	47	72
MUUT OSAKKEET	1987	709	..	..	641	2724	338	221
	1988	1045	..	..	1021	2946	456	124
	MUUTOS	47	..	..	59	8	35	-44
JOUKKOVELKAKIRJAT	1987	3485	..	2886	3043	..	5388	5803
	1988	3252	..	2776	2321	..	3947	5326
	MUUTOS	-6	4	4	-24	..	-27	-8
OSUUSTODISTUKSET	1987	429	130	238	474	756	714	261
	1988	470	106	248	479	980	691	297
	MUUTOS	10	-18	4	1	30	-3	14
ARVOPAPERIT YHTEENSÄ	1987	11489	3475	8802	14337	12814	13516	12546
	1988	15883	6887	12404	17430	22925	15489	16535
	MUUTOS	38	98	41	22	79	15	32
MUUT RAHOITUSVARAT	1987	2784	1808	2325	4091	3889	2763	1417
	1988	3018	1428	3143	4296	4197	3142	1105
	MUUTOS	8	-21	35	5	8	14	-22
RAHOITUSVARAT YHTEENSÄ	1987	43742	16752	33957	46718	53891	49853	51522
	1988	50988	22207	38288	51359	70913	56016	57490
	MUUTOS	17	33	13	10	32	12	12

(JATKUU)

4. KOTITALOUKSIEN RAHOITUSVARALLISUUS JA VELAT
VIITEHENKILÖN IAN MUKAAN 1987 JA 1988
(MK/KOTITALOUS)
(MUUTOS %)

		KAIKKI	-25 V	25-34 V	35-44 V	45-54 V	55-65 V	65- V
ASUNTOLAINAT	1987	41198	15376	76485	70617	37946	15881	3182
	1988	51197	29460	93098	85241	45253	18092	5102
	MUUTOS	24	92	22	21	19	14	60
PANKKIEN KULUTUSLAINAT	1987	6497	6000	8703	10555	8125	3642	554
	1988	9350	10080	12124	15111	11821	4520	1028
	MUUTOS	44	68	39	43	45	24	86
OPINTOLAINAT	1987	3788	8744	11043	1787	1122	715	..
	1988	4097	9685	12278	1761	1285	629	..
	MUUTOS	8	11	11	-1	15	-12	..
MUUT KULUTUSLAINAT	1987	965	1055	1668	1418	906	467	..
	1988	760	1008	1221	1256	628	225	..
	MUUTOS	-21	-5	-27	-11	-31	-52	..
MUUT LAINAT	1987	3313	2303	4335	4634	5210	1721	850
	1988	3670	1980	4661	5428	4490	3155	1062
	MUUTOS	11	-14	8	17	-14	83	25
LAINAT YHTEENSÄ	1987	55761	33479	102234	89012	53309	22425	4732
	1988	69074	52213	123383	108797	63476	26621	7305
	MUUTOS	24	56	21	22	19	19	54
KOTITALOUKSIEN LUKUMAARA	1987	2086457	192227	436355	447370	319049	293597	397858
	1988	2096857	176676	445246	453339	324846	292345	404405
	MUUTOS	1	-8	2	1	2	0	2

PL-PB 504
00101 Helsinki-Helsingfors

Virkalähetys
Tjänsteförsändelse

Kotitalouksien velkaantuminen ja varallisuus 1987 ja 1988

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

Income and consumption
1990

Tiedustelut - Förfrågningar

Kirsti Ahlqvist
Markku Säylä
(90) 17 341

Säästämis- ja velkaantumistutkimuksen julkaisut:

Kotitalouksien velkaantuminen ja varallisuus 1987, 30 mk

Kotitalouksien velkaantuminen ja varallisuus 1987 ja 1988, 30 mk

Kotitalouksien säästäminen 1988 (ilmestyy joulukuussa -90), 95 mk

Aineistosta on saatavissa taulukoita seuraavien taustamuuttujien
mukaan:

- Kotitalouden käytettävissä oleva tulo
- Tulo- ja varallisuusdesiilit
- Kotitalouden koko
- Suualue
- Kuntamuoto

Säästämis- ja velkaantumistutkimuksen aineistoista tulosteita
asiakkaiden tarpeen mukaan

Tiedustele: Irmeli Penttilä, puh. (90) 1734 3253

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta - Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

30 mk

ISSN 0784-8420
= Tulot ja kulutus
ISBN 951-47-3585-4